

CNPAC

Impact

Nr.3 2005

Publicație a Centrului Național de
Prevenire a Abuzului față de Copii

Editor: Centrul Național de Prevenire
a Abuzului față de Copii

Tel: 75.88.06

Adresa: str. Calea Ieșilor, 61/2
MD 2069, Chișinău

Colegiul de redacție:

Daniela Sîmboteanu - Popescu

Natalia Cojocaru

Natalia Porubin

Design, procesare computerizată și producere:

Casa IMAGO

Coperta: Corneliu Frumosu

Foto: UNICEF

*Buletinul a apărut în cadrul Proiectului
"AMICUL - Centrul de asistență psiho-
socială a copilului și familiei"
susținut de Reprezentanța UNICEF
în Republica Moldova*

COPIII, PRADĂ UȘOARĂ

O fetiță învăța la o școală specială din R. Moldova. Într-una din zile, la părinții ei a venit două persoane - soț și soție, după cum s-au prezentat - și le-au cerut acordul ca fata lor să îngrijească, pe perioada vacanței, de copilul lor mic. Fiind foarte săraci, părinții copilei, care se numea Ilenuța, au acceptat propunerea și au trecut pe la notar pentru a consemna acordul lor printr-o procură, perechea prezentându-se cum că ar locui în Ucraina.

Ilenuța avea un ușor retard mintal, dar se descurca de minune cu treburile gospodărești. Și-apoi, de ce să nu facă fata lor un ban în timpul vacanței? De ce să nu îngrijească de un bebeluș când ei îi place atât de mult să se joace cu copiii? Situația complicată din familie era în favoarea acestei decizii...

S-a scurs un an și ceva după plecarea fetei. Nici un semn de viață, nici o veste de la copil și nici de la cei doi „soți”. Cei care au bătut alarma au fost, însă, profesorii de la școala specială. De ce lipsește Ilenuța atâta timp de la școală? Urma ca instituția să finalizeze dosarul ei, iar răspunsul la această întrebare îl puteau da numai părinții acesteia. Abia atunci s-a aflat că Ilenuța nu se afla în țară. A fost imediat anunțată poliția, pentru a face cercetări pe marginea acestui caz, căci părinții ei nu știau nici măcar cui i-au dat copilul. Un punct de pornire pentru elucidarea acestui caz era găsirea notarului care a întocmit procura și care ar fi trebuit să aibă datele ce țin de identitatea perechii necunoscute. Dar și acestea ar putea fi false. Cum credeți, unde este Ilenuța?..

În prezent, se fac cercetări. Nu există dubii: ea a fost recrutată de traficanți. Numai dacă ancheta va avea un final fericit vom afla în ce scop a fost traficat acest copil din R. Moldova. Se știe, copiii sunt traficați în scop de prostituție, pentru cerșit și - îngrozitor, dar adevărat - pentru prelevarea organelor. Grav e și faptul că, în cazul Ilenuței, recrutarea s-a făcut cu acordul părinților. Complet neinformați despre fenomenul traficului de copii, ei nu au verificat nici măcar identitatea viitorilor „stăpâni” ai copilului lor. Ilenuța a fost o pradă extrem de ușoară: au fost suficiente doar câteva promisiuni mieroase pentru părinții ei.

Nu e singurul caz când un copil este luat de acasă prin înșelăciune de către traficanți. Procuratura Generală informează că numai de la începutul anului 2005, în R. Moldova au fost înregistrate 87 cazuri de trafic de femei și 25 cazuri de trafic de copii. Dar câte cazuri sunt încă nedescoperite? Acestea constituie partea ascunsă a aisbergului. Statisticile, însă, oricât de exacte ar fi ele, nu pot arăta suferința prin care trec acești copii și nici răul adus vieții lor, chiar dacă sunt recuperați după o perioadă scurtă de timp. Iar pentru ca acest rău să nu se producă, el trebuie prevenit.

Dacă părinții Ilenuței ar fi știut cum să recunoască un traficant, oare și-ar fi dat copilul de bunăvoie pentru a fi exploatat sau pentru...? Nu cred.

Lina TEODOREANU

Kirsten Di MARTINO, coordonator program Protecția copilului, UNICEF-Moldova:

„În țările Europei de Est se face foarte puțin pentru prevenirea traficului”

- UNICEF-Moldova, în colaborare cu OSCE și Înaltul Comisariat al ONU pentru drepturile omului, a lansat recent un raport privind traficul de ființe umane în Europa de Sud-Est. În opinia Dvs., care credeți că sunt cele mai importante date și concluzii ale acestui raport?

- Acest raport se concentrează mai mult asupra prevenirii fenomenului. Astfel, raportul „Traficul de ființe umane în Europa de Sud-Est – 2004. Aspectul prevenirii” constată faptul că în țările din Europa de Sud-Est se face foarte puțin pentru prevenirea traficului de ființe umane și, inclusiv, de copii.

În acest spațiu, sistemele statale se bazează mai degrabă pe o abordare punitivă, represivă, care se luptă cu crima organizată, decât acționează în domeniul prevenirii fenomenului. Nu se face nimic pentru a identifica „rădăcinile” traficului, cauzele de bază care duc la traficul de persoane. E vorba de situația țărilor din care migrează populația. De asemenea, nu există în aceste țări servicii care să acorde susținere de lungă durată pentru familiile vulnerabile. Copiii și tinerii nu primesc instruirea necesară pentru a fi pregătiți să se protejeze singuri de fenomenul traficului.

În acest spațiu, traficul este tratat ca un fenomen care ține de partea socială și chiar criminală a unei societăți. Nu este, însă, tratat ca ceva complex, care pornește de la niște cauze sociale, precum și de la unele economice. De asemenea, nu s-au făcut studii privind sărăcia, discriminarea, violența, abuzul și traficul copilului. Între toate aceste fenomene nu se face nici o legătură. Nu există nici studii și cercetări despre „cererea” de persoane traficate, care vine din partea țărilor de destinație a copiilor traficați.

CAUZELE PRIMARE A TRAFICULUI DE PERSOANE SUNT VIOLENȚA, NEGLIJAREA, ABUZUL ȘI SĂRĂCIA

- Dar e posibil așa ceva: să se facă o analiză a cererii în cazul persoanelor traficate?

- Da, e posibil. S-au făcut foarte multe cercetări privind țările de origine, dar n-ar strica să se facă cercetări în țările de destinație despre factorii care duc la o astfel de cerere...

Raportul constată, de asemenea, faptul că au fost organizate foarte multe campanii de

conștientizare/sensibilizare a opiniei publice asupra fenomenului de trafic, însă nu s-a făcut nici o evaluare a acestor campanii. Au existat foarte multe postere și panouri publicitare, dar nu se știe care a fost impactul lor asupra tinerilor. Există indicatori direcți că populația cunoaște riscurile traficului, nu avem însă nici un indicator că aceste persoane admit ideea că așa ceva i se poate întâmpla oricui, inclusiv lor. Concluzia e că populația știe despre existența acestui fenomen, dar nu știe niciodată să se protejeze împotriva lui.

O altă constatare a raportului este că în regiunea în care există trafic de persoane nu sunt programe de reintegrare pe termen lung a victimelor. Aceste victime primesc o asistență, dar ele sunt întoarse în aceleași condiții din cauza cărora au plecat, în același mediu din care, de fapt, au fugit. E un cerc vicios: vorbim de prevenire, dar ajungem la asistența de lungă durată și, ambele, ne duc la cauzele principale, primare a traficului de persoane care sunt violența, neglijarea, abuzul și sărăcia.

COPIII CARE AU FOST SUPUȘI VIOLENȚEI ÎN CADRUL FAMILIEI SUNT, DE CELE MAI MULTE ORI, VICTIME ALE TRAFICULUI

- Există vreo legătură între violența în familie și traficul de copii? În ce constă această interdependență?

- Cu siguranță există o corelație între aceste fenomene. Persoanele care au suferit în familie, au fost bătute sau supuse unei agresiuni sexuale, vor să evadeze din acest mediu și pleacă, nimerind în mâinile traficanților. Pentru ele începe un nou calvar. Există date care ne confirmă că, într-adevăr, copiii care au fost supuși violenței în cadrul familiei sunt, de cele mai multe ori, victime ale traficului. Din cele circa 1400 de persoane repatriate în R. Moldova care au primit asistență, 70-80 la sută au fost și victime ale violenței în familie.

- Ce structuri din R. Moldova sau din alte state au făcut dovada că mulți copii din R. Moldova sunt traficați în Rusia?

- Știm cu toții că „rădăcinile” traficului se schimbă permanent. Nu se poate spune că traficul e orientat acum numai spre Federația Rusă, doar

că, în ultimul timp, femeile și copiii care au fost identificați ca victime ale traficului au venit, de cele mai multe ori, din Rusia. Există și date care arată că, în ultima perioadă, cele mai multe victime din R. Moldova sunt duse în Rusia și Turcia.

Dacă femeile repatriate din Balcani au fost traficate în scopuri sexuale, trafizarea în Rusia se face și în scopuri sexuale, dar și pentru cerșit. Știm că nu numai fete sunt traficate încolo, ci și băieți și copii mici, în special pentru muncă forțată și pentru cerșit.

Factul că se cunoaște mai multe despre persoanele victimizate într-o anumită țară se datorează unor anumiți factori. Acolo unde există organizații care acordă servicii victimelor traficului, totodată identificându-le, numărul de victime identificate este, desigur, mai mare. Un alt factor sunt cercetările care ne aduc niște date, în special cele care pun accent pe scopurile traficului și pe categoria de vârstă a persoanelor traficate. Astfel, ajungem să descoperim că pentru cerșit sunt traficați copiii mai mici. Până în anul curent, copii mici nu aveau pașaport și nici nu era nevoie de documente speciale pentru a călători spre Rusia sau Ucraina. Era mai simplu pentru traficanți să traverseze aceste granițe cu copii, în timp ce spre România, spre exemplu, era mai complicat.

Recent, UNICEF a început un proiect cu organizația internațională „Terre des hommes”, a cărui scop este cercetarea fenomenului de trafic spre Rusia. De la începutul cercetării am constatat că un număr foarte mare de copii din R. Moldova este traficat în Rusia. Numai după o cercetare poți să-ți dai seama cât de amplu e fenomenul.

CREAREA UNEI REȚELE DE SPRIJIN A FAMILIILOR VULNERABILE LA NIVEL LOCAL

- Ce progrese au fost înregistrate în R. Moldova privind prevenirea traficului cu copii?

- În R. Moldova, eforturile organizațiilor internaționale și a Guvernului au fost orientate până acum mai mult la combaterea traficului și la acordarea de asistență victimelor. Doar recent a apărut un nou accent în acest efort. Acesta se referă la prevenirea traficului.

În cadrul prevenirii, o atenție sporită trebuie acordată persoanelor celor mai vulnerabile, care ar putea deveni victime ale traficului. În această ordine de idei, UNICEF a lucrat, împreună cu Guvernul, asupra elaborării unei legi privind combaterea traficului, iar în prezent – asupra creării

unei rețele de sprijin a familiilor vulnerabile la nivel local. Este foarte important să identificăm familiile vulnerabile și să le sprijinim înainte ca membri ai acestor familii să cadă în plasa traficantilor.

Prevenirea a fost în centrul atenției UNICEF de foarte mult timp. Din câte știți, UNICEF lucrează pentru crearea unui mediu protector pentru copii, în care să existe servicii diferite care să satisfacă nevoile copilului. Împreună cu Guvernul și, în mod special, cu Ministerul Educației, lucrăm la elaborarea curriculei și introducerea în școli a educației pentru deprinderile de viață axate pe prevenirea traficului și a șomajului pentru copiii și tinerii absolvenți ai școlilor-internat, care constituie unul dintre cele mai vulnerabile grupuri. Știm că vreo 10 la sută din victimele traficului sunt persoane care au crescut în instituții rezidențiale. Acești copii sunt cei mai expuși traficului, pentru că părăsesc școala la vârsta de 16-17 ani având o pregătire mai precară. A găsi un loc de muncă în R. Moldova nu este ușor, în special pentru acești copii. Noi încercăm să le transmitem anumite cunoștințe și să le dezvoltăm deprinderi care i-ar ajuta - atunci când vor părăsi instituția - să se protejeze în cazul unor situații care ar putea duce la trafic.

ȘTIM CĂ VREO 10 LA SUTĂ DIN VICTIMELE TRAFICULUI SUNT PERSOANE CARE AU CRESCUT ÎN INSTITUȚII REZIDENȚIALE

- Care sunt prioritățile UNICEF pentru anul 2005 în combaterea traficului de copii?

- Prioritățile UNICEF pentru anul 2005 în combaterea traficului cu ființe umane sunt concentrate asupra prevenirii fenomenului, asistenței de lungă durată și a resocializării persoanelor-victime. Vrem să extindem acest program în internate prin introducerea cursului care să formeze deprinderi de viață la acești copii.

UNICEF va sprijini în continuare secția pentru minori din cadrul Centrului de reabilitare a victimelor traficului al Organizației Internaționale pentru Migrațiune, creată cu contribuția UNICEF. Această secție acordă un ajutor de urgență. Deși a fost lansat în august 2003, proiectul nu a prea fost mediatizat. Jurnaliștii nu pot vizita acel centru, deoarece e vorba și de confidențialitatea garantată persoanelor care se află acolo. Ceea ce vă pot spune e că, din august 2003 și până acum, au primit asistență prin intermediul acestei secții peste 130 de mame și copii.

Mai există și alte proiecte pe care le sprijinim și care acordă asistență victimelor traficului. Unul este Centrul de asistență psihosocială a copilului și familiei „Amicul”. La acest centru au fost orientate multe victime care au primit un prim ajutor la Centrul de reabilitate de la OIM. Astfel, asistența are o continuitate. UNICEF sprijină și Centrul „Materna”, singurul de acest fel din R. Moldova, Centrul de plasament temporar pentru copii „Gavroche”, numeroase centre și clinici prietenoase tinerilor din întreaga republică. Multe dintre aceste servicii sunt noi și singulare în R. Moldova. Sperăm că, prin sprijinul pe care îl acordăm acestor centre, vom face ca ele să devină modele demne de urmat și de multiplicat în întreaga R. Moldova. Sperăm că vom putea crea rețele de servicii în comunități, servicii pentru asistență de diferită natură, inclusiv de lungă durată. Vă dați seama că vorbim de un proces care necesită timp.

Sprijinim, de asemenea, cursuri de instruire profesională pentru diferite specialități. E foarte important să avem specialiști care să poată lucra cu victimele, cum este lucrătorul social, psihologul etc. E o muncă care necesită o îndemânare deosebită. Acești profesioniști vor fi implicați la identificarea și asistența victimelor traficului. Este foarte important ca asistentul social să poată acorda asistență și potențialelor victime: familiilor vulnerabile, copiilor din categoria de risc care ar putea ajunge pe mâna traficantilor.

O MARE PARTE DIN ACTIVITĂȚILE LEGATE DE PREVENIRE ȘI DE REINTEGRARE SE SUPRAPUN

- Prevenirea și asistența de lungă durată sunt două domenii diferite...

- Aceste activități par să fie diferite, rupte una de alta. În fond, o mare parte din activitățile legate de prevenire și de reintegrare se suprapun. Pot să vă aduc un exemplu: într-o familie vulnerabilă, în care tata face abuz de mamă și de copil, riscul ca acestea două să ajungă victime ale traficului este foarte mare. Mama și copilul vor încerca să părăsească această casă, să plece undeva din comunitate pentru a găsi o viață mai bună. E un scenariu comun cum pot ajunge victime ale traficului.

Decalajul dintre populația săracă și bogată și, mai ales, plecarea multor părinți în căutare de lucru în alte țări au dus la aceea că foarte mulți copii au rămas fără supraveghere sau sub o supraveghere sumară. Ei au fost lăsați, de cele mai dese ori, cu familia extinsă sau chiar cu vecinii. Toate acestea pot conduce la exploatarea copilului și, în cel mai rău caz, la trafic.

Când avem de a face cu o persoană traficată, trebuie găsite pentru ea soluții pe termen lung, care să o ajute să se reintegreze în societate și în familie. Este foarte dificil să întorci o victimă în condițiile din care a fugit: la un tată abuziv, la sărăcie sau la statutul de șomer. În concluzie, trebuie să ne orientăm atenția la cauzele de bază ale problemei traficului: sărăcia, violența, abuzul. De aceea e foarte important să putem lucra la nivel de comunitate, unde să avem specialiști în domeniul protecției copilului, asistenți sociali, medici care ar putea să acorde asistență acestor persoane.

- Care sunt acțiunile ce trebuie întreprinse de R. Moldova pentru a mări gradul de protecție al copiilor în fața traficantilor de ființe umane?

- E foarte dificil de răspuns la această întrebare. Presupunem că, atunci când se vorbește despre trafic, oamenii asociază acest fenomen, de cele mai multe ori, cu exploatarea sexuală. Mulți uită că traficul poate avea loc și în alte scopuri: pentru muncă forțată, cerșit și, în aceste cazuri, e mai ușor pentru traficantii să ia copii. Scopul UNICEF este de a analiza situația tuturor copiilor de la 0 la 18 ani; nu doar cazurile fetelor de 15-17 ani, dar și a copiilor mai mici care pot fi traficați în alte scopuri.

Natalia COJOCARU

CENTRUL DE REABILITARE AL OIM SUSȚINE VICTIMELE TRAFICULUI

Olga COLOMEEȚ, *coordonatorul programului Anti-trafic, OIM*

Creșterea numărului de minore în rândul persoanelor traficate și repatriate a făcut necesară deschiderea unei secții de minori în cadrul Centrului de rehabilitare a victimelor traficului al Organizației Internaționale pentru Migrațiune (OIM). Această secție a fost creată în august 2003, în colaborare cu UNICEF-Moldova.

La centru - a cărei capacitate este de 12 locuri - sunt cazate minore de 14-18 ani, femei traficate împreună cu copiii lor, dar și femei care au născut în trafic. Cele care au copii acasă sunt cazate la centru împreună cu ei, pentru a restabili legăturile familiale și a le ajuta să depășească perioada de criză.

În majoritatea cazurilor, victimele traficului de ființe umane ajung în centru prin intermediul poliției, reprezentanțelor OIM, Organizației „La strada”, altor ONG-uri, unor structuri religioase.

Centrul de rehabilitare pentru minori funcționează ca un centru de criză, fiind dotat cu camere de locuit a câte două paturi, cu bucătărie, camere de joc pentru copii etc. Fetele care doresc să învețe a găti, a coase, a croșeta au aici condițiile necesare.

În centru activează un psiholog, șase asistenți sociali, un jurist, un medic și o dădacă.

Aici, victimele minore ale traficului primesc, după caz, asistență medicală, psihologică, psihiatrică, socială și juridică. Centrul le acordă, de asemenea, sprijin în perfectarea documentelor și în orientarea școlară și profesională.

Secția de rehabilitare pentru minore

Aici, victimele minore ale traficului primesc, după caz, asistență medicală, psihologică, psihiatrică, socială și juridică. Centrul le acordă, de asemenea, sprijin în perfectarea documentelor și în orientarea școlară și profesională.

În momentul cazării, fiecare dintre ele este asigurată de faptul că se va afla în securitate deplină și că i se va păstra confidențialitatea. Cartelele medicale sunt codificate, iar medicii care le tratează au primit o instruire specializată. „Locatarele” centrului primesc îmbrăcăminte, un ajutor material, consiliere socială și psihologică. Totodată, ele sunt implicate în activități educative care le ajută să se resocializeze și să-și formeze anumite deprinderi de viață.

Stresul posttraumatic

Spre deosebire de femeile adulte, minorele sunt mult mai afectate de stresul posttraumatic, în virtutea vârstei vulnerabile. Cele mai multe fete

acuză instabilitate emoțională, frică, anxietate, goluri în memorie, migrene, insomnii, atacuri de panică, crize isterice. Ele exagerează lucrurile și au o optică negativă asupra a tot ce li se întâmplă. Majoritatea sunt obsedate de ideea de suicid, iar unele au și avut tentative de a-și curma zilele.

Condițiile inumane din trafic le marchează grav pe minore care, la întoarcerea acasă, dau dovadă de dependență de alcool, fumează aproape încontinuu, iar în public manifestă un comportament agresiv (prin care încearcă să-și camufleze trauma), au complexul inferiorității și îi privesc cu neîncredere pe ceilalți oameni.

Programul de rehabilitare psihologică

De rând cu tratamentul medical, în cadrul programului de recuperare se acordă atenție deosebită reabilitării psihologice. Aceasta include:

- **consiliere individuală**, ce prevede ascultarea activă și empatică din partea psihologului, analiza unor episoade dramatice, trasarea unor planuri de viitor;
- **psihoterapie de grup**, în timpul căreia sunt discutate subiecte cum ar fi dirijarea agresivității, relațiile cu părinții, semenii și cu partenerii de sex opus, pericolul SIDA, metodele de contracepție, conflictul și evitarea lui, responsabilități pentru viitor;
- **diverse metode de eliminare a stresului** - teste psihologice, teste despre nivelul agresivității, teste de orientare și de stabilire a abilităților profesionale.

Psihologul colaborează strâns cu psihiatrul, deoarece beneficiarele au nevoie și de tratament medicamentos pentru a-și restabili echilibrul psihic. Programul de rehabilitare include, de asemenea, vizite la teatru, muzee, Grădina Botanică, spectacole muzicale, lecturi în comun, ieșiri în afara orașului.

Diminuarea agresivității

Consilierea capătă o importanță deosebită în cazul femeilor care stau la centru împreună cu copiii lor. După unu-doi ani de despărțire, mama și copilul se întâmplă să nu se mai recunoască sau copiii își privesc mamele cu neîncredere, ca pe

niște străine. Consilierea are scopul de a diminua agresivitatea mamelor, dar și a copiilor, și restabilirea relațiilor bune între ei. Angajații centrului se străduiesc să trezească instinctul matern la femeile care nu știu să-și îngrijească copiii sugari și să le învețe să-i țină în brațe, să-și alimenteze la timp, să se joace cu ei, să nu-i lase nesupraveheați etc.

Copiii născuți în trafic

Copiii născuți în trafic sunt ținuți sub observație și susținuți material până la vârsta de un an. În caz de necesitate, se procură spațiu locativ pentru mamă și copil, se contribuie la îmbunătățirea condițiilor de trai, la mobilarea locuinței cu strictul necesar.

Dacă nu este posibilă reintegrarea în familie, atunci angajații centrului apelează la alte servicii de resocializare, încercând să le ofere acestei categorii de beneficiare posibilități de profesionalizare.

Dificultăți

Printre dificultățile cu care se confruntă angajații centrului putem nominaliza faptul că fetele cu retard se plictisesc și nu manifestă interes pentru activități intelectuale, ele nu se pot concentra să croșeteze sau să coase. Deoarece printre victimele traficului există și fete care nu știu carte, a fost angajat un profesor care a predat cursul primar individual.

Resocializarea minorelor

Metodologia aplicată în procesul de reintegrare a minorelor se bazează pe managementul de caz. Acesta include consilierea socială individuală, restabilirea legăturii cu părinții, iar în unele cazuri - reintegrarea în familie și lucrul cu autoritățile publice.

O oportunitate care asigură reintegrarea cu succes a persoanelor întoarse din trafic este implicarea acestora în proiecte de business mic. Cele mai bune idei de proiecte sunt susținute prin acordarea de granturi.

Dacă reintegrarea în familie eșuează, atunci centrul apelează la alte servicii de resocializare, oferindu-le posibilități de profesionalizare. Ele pot urma cursuri de croitorie, frizerie, construcție, cosmetică sau deprinde meseria de bucătar-cofetar, de secretar-referent. Fetele sunt cazate în căminele instituțiilor de învățământ, lor li se acordă o bursă și li se procură instrumentele necesare pentru lucru. În marea majoritate a cazurilor, tinerele manifestă un vădit interes pentru studii și se implică activ în toate activitățile practice. Totodată, în perioada studiilor sunt organizate diverse traininguri: teatrul social, comunicarea și conflictul, animație, arta creativă. După absolvire, fetele sunt sprijinite să-și găsească un loc de muncă, iar în perioada inițială după absolvire li se acordă un suport financiar. Acesta include cazarea și un pachet alimentar.

În momentul cazării la Centrul de reabilitare a victimelor traficului, fiecare dintre ele este asigurată de faptul că se va afla în securitate deplină și că i se va păstra confidențialitatea.

O oportunitate care asigură reintegrarea cu succes a persoanelor întoarse din trafic este implicarea acestora în proiecte de business mic. Cele mai bune idei de proiecte sunt susținute prin acordarea de granturi.

(Materialul a fost scris cu suportul echipei multidisciplinare a Centrului de reabilitare a victimelor traficului)

Un nou început

UNICEF/Prozri

NUMĂRUL DE COPII TRAFICAȚI DIN MOLDOVA ÎN RUSIA ESTE ÎN CREȘTERE

Raportul, intitulat **„Traficul de ființe umane în Europa de Sud-est – 2004. Aspectul prevenirii”**, realizat de UNICEF, Înaltul Comisariat ONU și OSCE, constată că există tot mai multe dovezi ale traficului de copii în Rusia. Totodată, se înregistrează o creștere a numărului de femei repatriate din Turcia și Rusia. Există, de asemenea, mai multe dovezi ale traficului din R. Moldova spre Israel și Orientul Mijlociu. Numărul de persoane traficate care se reîntorc în Moldova, în special din regiunea Balcanilor Occidentali, descrește, însă, treptat.

Opiniile potrivit cărora traficul de ființe umane din orașele Moldovei s-ar fi redus în urma campaniilor de succes de comunicare adresate grupurilor de risc nu au fost confirmate de raport. Astfel, raportul menționează că acest fapt este, deocamdată, dificil de demonstrat.

Există tot mai multe dovezi ale traficului de copii în Rusia. Copiii sunt victimizați în două moduri – prin maltratare și tratamente crude și prin implicarea forțată în practici de cerșit și prostituție. Deoarece frontiera de vest a Moldovei este controlată mai eficient, există mai multe dovezi privind traficul prin Ucraina și Rusia, și mai puține - de trafic prin România.

Potrivit raportului, multe dintre victimele traficului care au beneficiat de asistență în R. Moldova au trecut anterior prin experiența violenței în familie. Totuși, **nu există programe de prevenire care să vizeze această relație dintre trafic și violența domestică la care sunt supuse femeile**. Au fost înregistrate progrese în domeniul prevenirii traficului, în special prin combinarea mesajelor din domeniile migrației și ale prevenirii traficului, deoarece, chiar dacă persoane vulnerabile pot fi speriate de mesajele anti-trafic, ele sunt, de obicei, interesate de informația practică despre modurile sigure de emigrare.

Documentul subliniază experiența Oficiului UNICEF în Moldova în domeniul creării unui mediu protector pentru copii și familii și eliminării cauzelor fundamentale care determină vulnerabilitatea lor. Printre strategiile aplicate sunt programele de educație a părinților, crearea serviciilor specializate pentru copii - victime ale abuzului și neglijării, și crearea serviciilor prietenoase pentru tineri. De asemenea, au fost sprijinite proiecte de

educație pentru deprinderi de viață axate pe prevenirea traficului și a șomajului pentru copiii și tinerii absolvenți ai școlilor-internat, care constituie unul dintre cele mai vulnerabile grupuri.

Raportul menționează elaborarea de către Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al OSCE (ODIHR) a unui Ghid de referință pentru revizuirea legislației în domeniul combaterii traficului de ființe umane, a Planului de acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane, precum și a Codului deontologic. Aplicând aceste instrumente, Misiunea OSCE în Moldova a sprijinit elaborarea proiectului de Lege privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, proiect ce urmează să fie adoptat. **Revizuirea „Planului național de acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane” constituie o altă prioritate a Misiunii OSCE.**

“Odată cu intrarea în vigoare a acestor documente, ne vom putea concentra eforturile asupra celei mai importante dintre sarcini: implementarea lor!”, a declarat Ryan Grist, șef-adjunct al Misiunii OSCE în Moldova, în cadrul conferinței de presă cu ocazia lansării raportului în R. Moldova.

Raportul – cel de-al treilea și ultimul din această serie - este publicat de Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR) și Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR). Raportul analizează situația din Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, fosta Republică Iugoslavă Macedonia, Moldova, România și Serbia și Muntenegru (inclusiv provincia Kosovo) și a fost lansat oficial la 31 martie la Geneva.

Raportul integral în engleza în format PDF poate fi accesat la adresa:

<http://www.seerights.org>

VIZA LOR DE DOMICILIU:

Direcția protecția drepturilor copilului din Chișinău

Centrul de reabilitare și resocializare „Vatra” din Chișinău este o instituție singulară în republică. Deocamdată, numai aici absolvenții școlilor-internat au susținerea unei echipe de profesioniști pentru a-și găsi un rost în viață.

Foștii absolvenți ai internatelor sunt niște tineri cu caractere care ar putea fi considerate dificile. Cei mai mulți dintre ei nu au încredere în nimeni, îi privesc cu suspiciune pe toți cei care le întind o mână de ajutor. Unii nu manifestă interes nici chiar pentru viitorul lor și nu țin la locul de muncă, chiar dacă găsirea unui serviciu vacant nu este o sarcină din cele ușoare.

Totuși, la moment doar două locatari ale Centrului „Vatra” din Chișinău nu sunt angajate. E vorba despre o tânără întoarsă recent din detenție, iar cea de-a doua a schimbat nouă locuri de muncă și, de fiecare dată, spune că nu-i place serviciul.

Centrul de reabilitare și resocializare „Vatra” este o instituție singulară în republică. Deocamdată, numai aici absolvenții școlilor-internat au susținerea unei echipe de profesioniști pentru a-și găsi un rost în viață.

„Idea creării acestui centru a apărut în 1999. Tocmai fusesem numită în această funcție și cea mai acută problemă legată de copii - care a apărut în prima perioadă - a fost cea a orfanilor „întorși la baștină”, susține Svetlana Chifa, șefa Direcției pentru protecția drepturilor copilului din mun. Chișinău.

Casă primitoare pentru copiii din internate

Astfel, la 1 iunie 2004, chiar de Ziua internațională a copilului, Centrul „Vatra” și-a deschis ușile pentru a deveni o casă primitoare pentru copiii din internate. După absolvire, acești copii rămân singuri. Deși ei nu au avut parte de familie nici înainte de asta, plecarea din internat în lumea largă e similară aruncării în apa adâncă a mării a unei persoane care nu a văzut niciodată marea. Cum să te descurci în viață, când știi atât de puțin despre ea? Cum altfel se explică faptul că mulți dintre acești tineri-copii ajung în listele

victimelor traficului de ființe umane, a celor care învață ce este viața printre gratiile închisorii sau a celor care, încă inconștienți, nu văd soluția decât să-și abandoneze propriii copii...?!

Cele mai mari probleme a acestor copii este cazarea și găsirea unui loc de muncă.

Conform legii, „copiii statului” se întorc, după absolvirea instituțiilor rezidențiale, în localitățile în care s-au născut. Cei mai mulți dintre ei vin la Chișinău. Lucru deloc întâmplător: în capitală sunt multe maternități. Aproape toate femeile care decid să-și abandoneze copiii vin să nască aici, la Chișinău. Astfel, în anul 1999 s-au întors „la baștină” 40 de absolvenți ai internatelor. Cele mai mari probleme a acestor copii este, evident, cazarea și găsirea unui loc de muncă.

În perioada 1999-2005, în cartea de imobil a direcției au fost înscrise circa 120 de orfani

O familie unită

Specialiștii de la „Vatra” fac tot ce le este în putință ca să-i ajute. În primul rând, le perfectează viza de reședință, în acest sens fiind găsită o soluție neordinară. Conform deciziei primarului general al Chișinăului, toți orfanii și-au perfectat viza de domiciliu pe adresa juridică a Direcției protecției drepturilor copilului. „În perioada 1999-2005, în cartea de imobil a direcției au fost înscrși circa 120 de orfani. Putem spune că direcția noastră e o familie cu mulți copii. Pentru a le acorda un ajutor mai substanțial, am decis să deschidem un centru special pentru ei”, spune dna Chifa.

În ultimii cinci ani, 12 copii crescuți în internat au fost reintegrați în familie. Aceasta este o reușită importantă a specialiștilor Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului Chișinău. De asemenea, au fost soluționate și alte probleme ale beneficiarilor centrului, inclusiv apărarea dreptului lor la spațiul locativ. Nu au fost puține cazurile când, după plasarea copilului în internat, viza acestuia de reședință a fost radiată, apartamentul – privatizat și apoi vândut. În urma acțiunilor întreprinse de specialiștii direcției, nouă copii și-au recăpătat locuințele.

Un alt obiectiv al direcției în cauză este prevenirea abandonului și instituționalizării copiilor. Pe parcursul ultimilor trei ani, nici un copil nu a fost plasat într-o instituție de tip internat. Aceasta înseamnă că peste câțiva ani problema copiilor orfani „întorși la baștină” va dispărea de la sine.

„Vatra” are o capacitate de cazare a 34 de copii. Beneficiarii se află aici timp de un an, răstimp în care echipa centrului, în comun cu Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului, caută modalități de soluționare a problemelor acestora. Tinerii învață, însă, să obțină cele necesare lor prin propria muncă. Doar din când în când centrul le oferă ajutoare umanitare obținute de la diferite organizații filantropice.

Primii studenți

Un prilej justificat de mândrie pentru specialiștii de la „Vatra” este faptul că, în primul an de activitate, unul dintre discipoli a devenit

„În planul nostru de viitor este construirea unor locuințe sociale pentru această categorie de tineri”.

student la Universitatea Tehnică a Moldovei, fiind cazat în căminul acestei instituții. Un alt tânăr a trecut concursul la Colegiul tehnic. „Obiectivele Centrului „Vatra” sunt resocializarea și reintegrarea foștilor absolvenți ai internatelor. Ne străduim să le cultivăm un model de familie. Atunci când vin la noi, unii copii nu știu să-și lege șireturile la pantofi, de aceea începem cu lucruri elementare: igienă personală, pregătirea bucatelor, curățenia. Mai apoi ne străduim să-i angajăm în câmpul muncii. Facem tot ceea ce face o familie obișnuită pentru copiii săi”, spune Tamara Pisarenco, managerul instituției.

Angajații centrului afirmă că nu au probleme cu angajarea orfanilor în câmpul muncii, pentru că atunci când se adresează după ajutor, sunt primiți cu înțelegere. O adevărată problemă este că cei mai mulți dintre acești copii nu vor să lucreze, iar dacă vor - nu au pregătirea necesară. Unii au câte 3-4 diplome de specialitate, deoarece au urmat câteva specialități la școlile polivalente, dar nu sunt pregătiți în măsura cerințelor pieței muncii și, de multe ori, nici nu-și dau interesul să lucreze. (De fapt, angajarea în câmpul muncii este o problemă generală a absolvenților, inclusiv a celor cu studii superioare). Această atitudine se explică și prin educația pe care au primit-o în internate, o atitudine consumistă.

Pentru că anul de studii 2004-2005 e pe sfârșite, administrația Centrului „Vatra” se pregătește pentru a primi un nou grup de tineri. În vara curentă, se vor stabili aici circa 20 de absolvenți ai internatelor. „În planul nostru de viitor este construirea unor locuințe sociale pentru această categorie de tineri. Ar fi foarte bine ca, la ieșirea din centru, ei să aibă un colțisor al lor. Am reușit să obținem aprobarea în Programul municipal a unei alocații de 770 mii de lei, timp de trei ani, pentru procurarea apartamentelor sociale”, ne-a spus Svetlana Chifa.

Proiectul Centrului „Vatra” a fost susținut financiar de către Fondul de Investiții Sociale, la construcția centrului contribuind și Primăria municipiului Chișinău.

Natalia PORUBIN

ATENȚIE LA COPIII CARE AU ABANDONAT ȘCOALA!

- În plan intern, copiii sunt traficați în special pentru munci agricole
- Un copil traficat intern este vulnerabil și la trafic extern

Absența unui copil de la școală vorbește fie despre faptul că acesta muncește, fie că a fost traficat. Abandonul școlii înseamnă că respectivul copil este în afara atenției adulților sau se află în preajma unei personaj negativ. Totodată, este un semnal că acest copil este o potențială victimă a traficului de ființe umane.

„Școala nu trebuie doar să bifeze că este cunoscută cauza absenței și că părintele știe de absența copilului de la școală. Se impune luarea unor anumite măsuri din partea învățătorilor, asistenților sociali. Sunt cazuri când părinții vin la școală și spun deschis că au luat pământ sau că pleacă la munci sezoniere și că iau și copilul cu ei, ca să câștige mai mulți bani”, afirmă **Viorica Ghimpu**, managerul Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copilului (IPEC).

Această organizație implementează în R. Moldova proiectul „**Monitorizarea muncii copilului**”, a cărui scop este **să creeze sisteme locale de monitorizare a muncii copilului, pentru a identifica potențialele victime ale traficului**. Proiectul va fi pilotat în cinci raioane: Sângerei, Bălți, Ungheni, Chișinău, Sângerei și Orhei. Echipe multidisciplinare vor efectua monitorizarea la trei nivele: în școli, la agenții economici și la nivel de comunitate.

LOCUL DE MUNCĂ.

Angajatorii, cunoscători ai legii, evită să angajeze formal copii în câmpul muncii, dar îi angajează neformal. Acest lucru exclude respectarea drepturilor copilului și respectarea protecției muncii copilului. În ce condiții muncește copilul în sectorul neformal? Spre exemplu, în localitatea Grătiești, mun. Chișinău, copiii veghează nopțile afumatul peștelui și prunelor, iar a doua zi nu vin la școală.

De asemenea, vor fi identificați copiii care muncesc în stradă. „Munca în stradă este o formă de sclavie. Foarte rare sunt ca-

zurile când acești copii muncesc pentru ei. De obicei, ei sunt patronați de cineva, venitul obținut ajunge pe mâna altcuiva. Copiii-cerșetori sunt vulnerabili la trafic pentru că, la o vârstă anumită, ei sunt foarte des forțați să practice prostituția sau să facă trafic intern de droguri. Ei poate nici să nu știe că practică o activitate ilicită. În așa fel, copiii care se află în afara supravegherii sau, dimpotrivă, sunt sub controlul unor grupuri criminale, pot fi ușor traficați”, explică dna Ghimpu de ce micii cerșetori din stradă fac parte din potențialele victime ale traficului.

COMUNITATEA.

Monitorizarea muncii copilului la nivel de comunitate se face de echipe multidisciplinare - asistenți medicali, medici, învățători, polițiști, inspectori ai muncii, grupuri de tineret). De asemenea, nici cetățeanul de rând nu trebuie să rămână indiferent dacă vede că un vecin abuzează de propriul copil și să semnaleze cazul sau să inițieze un dialog pentru a pune capăt formelor deschise de exploatare.

Conform proiectului „Monitorizarea muncii copilului”, după identificarea copiilor care muncesc, **pasul doi este să li se acorde, lor și părinților, alternative**. De obicei, dezvoltarea intelectuală a acestor copii nu corespunde vârstei lor. De aceea, ei vor beneficia de ore suplimentare la școală pentru a învăța să scrie, să citească etc. Copiii, care nu pot merge la școală pentru că nu au cu ce să se îmbrace și să se încălțe, vor primi rechizite școlare, îmbrăcăminte, încălțăminte. În cazurile în care părinții vor insista ca copilul să lucreze, vor fi informați despre legi, despre drepturile copilului și despre faptul că părinții nu sunt niște stăpânii ai copiilor lor.

Potrivit Vioricai Ghimpu, **un copil traficat intern este vulnerabil și la trafic extern**. În plan intern, copiii sunt traficați în special pentru munci agricole. Există semnale

despre copii care sunt traficați dintr-o localitate în alta pentru a munci la diverși stăpâni. Din start, acestor copiii le este lezat dreptul la educație. Ei absentează de la școală, în timp ce principala lor „muncă” trebuie să fie învățătura. Ei muncesc în ferme, pe ogor, în condiții grele de muncă. A fost un caz când copii din Ungheeni au fost traficați în România.

CINE SUNT COPIII CARE CAD PRADĂ TRAFICANȚILOR?

IPEC nu dispune de statistici recente privind traficul de copii pentru exploatarea prin muncă, de aceea vom face referiri la un studiu realizat în anii 2002-2003 de Institutul de politici publice, cu sprijinul IPEC. Scopul studiului a fost să determine caracteristicile generale ale copiilor traficați pentru exploatarea sexuală și prin muncă. Au fost intervievați funcționari, reprezentanți ai poliției, copii-victime, traficanți. Iată câteva din concluziile **„Studiului rapid privind fenomenul traficului de copii pentru exploatarea sexuală și a muncii”**:

- Fenomenul traficului de copii din Moldova a devenit larg răspândit începând cu anul 1997.
- Vârsta copiilor traficați este cuprinsă între 12-18 ani, majoritatea fiind de 15-18 ani.
- Băieții sunt traficați preponderent de către romi pentru exploatare în sectorul agricol, cerșit și comerț.

- Fetele sunt traficate pentru aceleași forme de muncă, inclusiv exploatare sexuală.
- Majoritatea copiilor traficați provin din familii nefuncționale, uniparentale sau sunt lăsați de părinții care muncesc în străinătate în îngrijirea rudelor, cunoștințelor sau vecinilor.
- De regulă, copiii traficați și copiii din grupurile de risc nu au studii secundare complete, unii dintre ei fiind analfabeți.

R. Moldova este una dintre principalele țări-surse ale copiilor-victime ale traficului. Din acest motiv, în 2003 R. Moldova a fost inclusă într-un proiect regional de asistență tehnică pentru combaterea muncii, exploatarea sexuală a copiilor, inclusiv traficul de copii, în țările Europei Centrale și de Est. Proiectul, numit succint „PROTECT-ECE”, este implementat de Organizația Internațională a Muncii prin programul IPEC-Moldova și este finanțat de Guvernul SUA și al Germaniei.

Prin intermediul „PROTECT-ECE”, va fi acordat sprijin R. Moldova, Guvernului, organizațiilor neguvernamentale care au atribuție la problematica protecției copilului, precum și organizațiilor care sunt preocupate de identificarea, protecția și acordarea diverselor forme de asistență copiilor-victime ale traficului de ființe umane. La moment, sunt puține organizații care se ocupă doar de copii, preponderent acestea se ocupă de adulți și de copii.

CONSECINȚELE EXPLOATĂRII COPIILOR PRIN MUNCĂ SUNT DEOSEBIT DE GRAVE:

- majoritatea copiilor care muncesc pe stradă suferă de afecțiuni dermatologice, hepatită etc.;
- copiii străzii cerșesc în condiții grele (căldură insuportabilă sau temperaturi foarte scăzute) mai mult de opt ore zilnic;
- copiii cu vârste cuprinse între 6 și 14 ani din mediul rural consideră că este normal să muncească și să absenteze de la școală ca să își ajute părinții;
- copiii care muncesc au performanțe și frecvență școlară scăzute;
- pentru că copiii muncesc, rata abandonului școlar crește;
- copiii sunt insultați de „angajatori” și sunt expuși la accidente frecvente;
- există riscul de a fi implicați în activități ilegale (prostituție, vânzare de droguri);
- copiii devin victime ale traficului intern și extern.

INTERVENȚII RAPIDE PENTRU SALVAREA VICTIMELOR TRAFICULUI: SECI

SECI este „salvatorul” multor femei din R. Moldova, inclusiv minore, recuperate din mâinile traficanților. SECI își are sediul la București, dar colaborarea care a pornit, din 2005, între Centrul de prevenire a traficului de femei de la Chișinău și această structură internațională a fost un pas extrem de important pentru salvarea cât mai rapidă a victimelor traficului de ființe umane din R. Moldova. **„Am avut cazuri când, dimineața, am transmis la SECI informațiile despre o anumită victimă a traficanților și locul aflării ei, iar seara persoana respectivă era deja salvată în urma raidurilor poliției”**, ne relatează **Tatiana Cătană**, specialist principal la Centrul de prevenire a traficului de femei.

SECI este un centru regional în cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est care luptă cu combaterea crimei transfrontaliere. În cadrul acestui centru activează ofițeri din toate țările afectate de fenomenul traficului de ființe umane: Moldova, România, Bosnia-Herzegovina, Turcia, Italia. Spre deosebire de Interpol, SECI acționează mult mai rapid. Spre exemplu: aveți informația că o anumită victimă a traficanților este ținută închisă și exploatată într-un local din orașul X din Turcia. Ea poate fi salvată, dar cum? Nu aveți legături cu poliția din acel oraș, deci nu ai cum să-i transmiți informația. Dacă apelezi la poliția noastră, durează vreo trei luni până când informația va ajunge la poliția din acel oraș. Și nici organizațiile neguvernamentale nu puteau acționa mai rapid. Acum, însă, situația e alta. Dacă poliția de la Chișinău sau o organizație neguvernamentală – cum este Centrul de prevenire a traficului de femei – identifică o victimă a traficului, iar aceasta spune că în locul cutare mai există una sau câteva persoane ținute fără libertate, atunci acestea fac legătura imediată cu SECI. „Ofițerul moldovean de la SECI îi transmite imediat ofițerului turc această informație care, în regim de urgență, stabilește legătura cu țara sa. Au fost cazuri când am transmis dimineața informația, iar seara persoanele erau salvate în urma raidurilor poliției”, ne povestește Tatiana care are de acum o experiență de colaborare cu SECI din București.

În afară de identificarea victimelor traficului, **Centrul pentru prevenirea traficului de femei se ocupă de acordarea asistenței juridice victimelor sau rudelor acestora.** Această componentă a activității centrului a apărut în 2003. De altfel, centrul este un proiect implementat de Asociația femeilor de carieră juridică din R. Moldova, susținut de Departamentul de justiție al SUA și de Fundația reginei Suediei „Word Child Fundation”.

În cazul unei victime a traficului, se face o evaluare a cazului, explicându-i-se drepturile sale și posibilitățile de a-și soluționa problema. **Victima trebuie să fie informată despre toate riscurile la care este expusă și asupra drepturilor sale.** „Sunt foarte multe cazuri când victimele nu vor să se adreseze la poliție și au argumentele lor. Nu le-am forțat niciodată să procedeze invers. În celelalte cazuri, mergem cu ele la poliție pentru a face prima declarație și le asistăm în procese, fie că e vorba de un dosar penal sau civil, de recuperare a prejudiciilor morale și materiale. Suntem reprezentanții lor și le apărăm interesele atât în fața organelor de drept, cât și a instanțelor de judecată”.

Aceste victime se confruntă cu foarte multe probleme de ordin social. Sunt multe cazuri când victime ale traficului s-au întors cu copii. Procedura de înregistrare a acestora e foarte complicată și, în lipsă de bani și de informații, e foarte dificil să acționezi de una singură. **Centrul de prevenire a traficului de femei are o linie de buget care prevede acordarea ajutorului în documentarea copilului.**

Centrul acordă, de asemenea, **asistență în căutarea persoanelor despre care se presupune că ar fi ajuns victime ale traficului.** „Migrația a dus la foarte multe cazuri de pierdere a legăturilor de rudenie. Până nu demult, poliția refuza asemenea cereri. Situația s-a schimbat după ce s-a constatat că majoritatea victimelor traficului au fost și ele considerate dispărute, dar nimeni nu le-a căutat pentru că, chipurile, nu există mecanisme de căutarea lor. Acum poliția cel puțin acceptă astfel de cereri, se mai fac cercetări a circumstanțelor în care a plecat, cine a ajutat-o” să plece etc. Noi acordăm asistență rudelor cum să pornească o procedură de căutare a persoanei dispărute, ce mai pot face, unde se pot adresa”, spune Tatiana.

În 2004, acest centru a asistat 96 de cazuri penale și civile. Astăzi, juriști și avocați acordă consultanță în filiale din Ungheni, Cahul, Bălți, urmând ca, în timpul apropiat, să fie deschisă o filială și la Căușeni, pentru a presta servicii juridice persoanelor din Transnistria.

Cine se poate adresa după asistență juridică la acest centru? Ne răspunde juristul Tatiana Cătană, specialist principal la CPTF: „Toate persoanele care s-au adresat la noi fie că aveau o problemă de trafic sau de migrațiune, au fost consultate și îndrumate unde să se adreseze pentru a-și soluționa problema”.

Telefonul de contact al Centrului de prevenire a traficului de femei: **27.54.62.**

Lina TEODOREANU

Unde ești, Irina?

Centrul „Amicul” a încercat să o ajute cu tot ce a putut. Au fost scrise demersuri până și la comisaritul de poliție din localitatea de baștină, cu rugămintea de a interveni cumva pentru ca familia Irinei să nu mai aibă un comportament agresiv față de față. Mamă ei a fost amendată, însă soluția nu a fost cea eficientă: femeia a devenit și mai agresivă față de propriul copil...

Irina a venit pe lume în urma unei legături amoroase întâmplătoare. Maică-sa n-a șovăit să se descotorosească de plodul nedorit, părăsind-o în maternitate. Femeia și-a găsit și justificare: pruncul avea un ușor handicap mintal care, spunea ea, ar fi putut s-o împiedice să-și refacă viața...

Primii cinci ani de viață ai Irinei s-au derulat în casa de copii. Apoi, a apărut mama și a luat-o acasă. Se căsătorise între timp și, la insistența rudelor soțului său, a luat-o în familie. Fericirea, însă, nu apăruse în viața Irinei. Maică-sa nu a știut să creeze o legătură sufletească cu copila, considerând-o un eșec, iar tatăl vitreg o trata cu indiferență. Zilele bune în noua casă nu aveau de unde să apară: și cei doi frați mai mici o tachinau și o băteau ori de câte ori li se ivea prilejul.

Irina a abandonat școala și, zile întregi, hoinărea pe străzile orașului. În una din zile, fata a făcut cunoștință cu o țigancă. Din vorbă în vorbă, aceasta s-a oferit să o ajute cu o slujbă „foarte bine plătită”. Bucuria copilei nu avea margini. Credea cu adevărat că soarta îi oferă o șansă și că, în curând, viața ei avea să se schimbe într-un mod minunat. Nu avea să mai fie o povară pentru familie - asta o bucura cel mai mult! Soarta vitregă a învățat-o să fie modestă în aspirațiile sale. Chiar dacă avea numai 15 ani, Irina considera că trebuie să se descurce de una singură și că nimeni nu este dator să o întrețină. Fără a le spune nimic la ai săi, a acceptat propunerea „generoasă” și, în scurt timp, era de acum în orașul Soci din Rusia.

Ziua de muncă a Irinei începea cu „montarea” protezelor

Rețeaua în care nimerise Irina era enormă. Câțeva zeci de adulți și copii din diferite state ale CSI munceau de zori și până-n noapte în indus-

tria cerșitului. Din tot ce câștigau li se lăseau bani doar atât cât să nu moară de foame, iar veniturile curgeau gărlă în buzunarele traficantilor. Locuiau într-o casă părăsită. Dormeau pe jos, făcându-și culcuș în niște rufe murdare. Nu se spălau cu lunile și mâncau te miri ce. Sclavi, maturi și copii.

Ziua de muncă a minorei din Moldova începea cu „montarea” protezelor la mâini sau la picioare. Meșterite iscusit, aceste proteze reușeau să-i inducă în eroare pe oamenii creduli care, sensibili la „suferința” copilei, se despărțeau cu ușurință de bancnotele mici pe care le găseau prin buzunare.

Când, în sfârșit, și-a revenit, știa ce are de făcut: să fugă

În una din zile, câștigul Irinei a fost mult mai mare ca de obicei. Îngrijorată să nu piardă cumva chilipirul, fata l-a dosit bine, iar seara a uitat să i-l dea stăpânului. Pentru „delictul” comis a fost bătută cu bestialitate. Ca să le fie și confrăților săi „de învățătură”...

Zile în șir nu s-a putut ridica pe picioare. Când, în sfârșit, și-a revenit, știa ce are de făcut: să fugă. Decizia a luat-o împreună cu o fată din grup, cu care legase prietenie. Ambele au mai ieșit câteva zile la cerșit, apoi au mers la poliție și i-au denunțat pe abuzatori. Cineva, însă, îi preîntâmpinase. Când polițiștii au descins în casa în care puteau fi găsiți traficantii, acolo nu era nici urmă de-a lor.

Resocializarea: mama contra fetei

Irina a fost repatriată în R. Moldova. Ca și alte victime ale traficului de ființe umane, ea s-a aflat, pentru o perioadă, la Centrul de reabilitare al OIM. Aici a trecut un curs de reabilitare, iar între timp specialiștii au căutat pentru ea posibilități de resocializare.

În perioada în care Irina trebuia să-și înceapă viața de la capăt, cazul ei a rămas în vizorul specialiștilor de la Centrul „Amicul” din Chișinău. Familia Irinei acceptase ca ea să revină acasă, cu atât mai mult că Irina beneficiase de un suport material din partea OIM. Mama ei, însă, nu a utilizat acești bani conform destinației, ci i-a dat ca mită pentru a-l salva pe un frate de-al Irinei de urmărirea penală.

Deși mama fetei a beneficiat de serviciile psihologice oferite de „Amicul” și se părea că era gata să-și accepte și să-și înțeleagă copilul, la scurt timp au reînceput scandalurile și bătăile în familie. Irina n-a mai putut îndura, mai ales bătăile din partea unuia dintre frați, și a fugit de acasă. Specialiștii de la „Amicul” au găsit-o la o vecină, care avea copil mic. Irina se angajase să-l îngrijească. Drept recompensă, ea primea de-ale gurii. Familia care o ținea îi cumpărase și câteva haine. Irina a refuzat să revină în familia sa.

În căutarea unei soluții, a fost analizată toată rețeaua socială a Irinei. Încercarea specialiștilor de la „Amicul” de a găsi pentru fată un mediu familial a eșuat: între rudele Irinei nu s-a găsit un tutore bun și ea a rămas să lucreze în continuare la vecina sa.

Asistentul social de la „Amicul” s-a întâlnit din nou cu maică-sa. A încercat să o convingă să-și schimbe comportamentul, dar femeia nu a mai acceptat să discute, spunând că nu are nevoie de „un copil atât de destrăbălat, care se ocupă cu prostituția”. Controlul medical pe care l-a trecut Irina a scos la iveală că fata era purtătoare

a două boli cu transmisie sexuală. Se pare că, la întoarcerea din trafic, ea se integrase într-o rețea locală de prostituție. În căutarea unei soluții, a fost analizată toată rețeaua socială a Irinei. Încercarea specialiștilor de la „Amicul” de a găsi pentru fată un mediu familial a eșuat: între rudele Irinei nu s-a găsit un tutore bun și ea a rămas să lucreze în continuare la vecina sa.

„Amicul” a continuat să o ajute cu tot ce a putut. Au fost scrise demersuri la Comisariatul de poliție cu rugămintea de a interveni cumva ca familia Irinei să nu mai aibă un comportament agresiv față de fată. Mamă ei a fost chiar amendată. Însă rezultatul a fost negativ: maică-sa devenise și mai agresivă.

Între timp a fost găsită femeia care a traficat-o pe Irina. (Atunci când o victimă a traficului este adusă în țară este deschis un dosar penal fiind căutată rețeaua de trafic). Urma să aibă loc judecata, Irina fiind martorul principal în proces.

...Cu două zile înainte de judecată, Irina a dispărut. Fata a fost dată în căutare generală, însă nu s-a aflat nimic despre soarta ei. Deși Irina a atins vârsta majoratului, Centrul „Amicul” este în continuare preocupat de soarta fetei și speră că în curând va fi găsită...

Unde-s mulți, puterea crește

UNDE POATE FI READRESATĂ O VICTIMĂ A TRAFICULUI?

Această întrebare poate găsi ușor un răspuns, apelând la baza de date creată de Centrul internațional pentru protecția și promovarea drepturilor femeii „La Strada”.

Centrul internațional pentru protecția și promovarea drepturilor femeii „La Strada” a creat o bază de date a tuturor prestatorilor de servicii în domeniul protecției și asistenței victimelor traficului de ființe umane.

Această bază de date a fost dublu testată, astfel că, în rezultat, organizațiile din domeniu au obținut un eficient instrument de lucru în situațiile în care apare necesitatea de readresare sau de referire a unui caz de trafic. „Necesitatea unei astfel de informații era determinată de haosul din domeniu. În activitatea de zi cu zi ne ciocniam de problema că, atunci când o persoană traficată dorea să beneficieze de asistență la locul de trai, luam legătura cu organizații care știam că prestează serviciile în cauză și, când acolo, ni se spunea fie că „proiectul s-a terminat”, fie că nu mai acordă acest serviciu. Ne-am dat seama că este nevoie de colectarea și verificarea tuturor informațiilor despre prestatorii de servicii, pentru a ști clar cu cine poți să lucrezi. Această idee a găsit susținerea la OSCE”, ne-a povestit **Daniela Misail-Nichitin**, vicepreședinte „La Strada”.

În prima etapă de lucru, au fost repartizate chestionare tuturor organizațiilor care se prezentau drept prestatori de servicii pentru categorii vulnerabile de populație. În baza informației colectate a fost creată o primă bază, structurată pe servicii: asistență juridică, asistență medicală, consiliere psihologică, ajutor umanitar (produse de igienă, produse alimentare, medicamente). În a doua etapă au fost testate toate organizațiile care au menționat că printre beneficiarii lor sunt și victime – adulți și copii – ale traficului de ființe umane. Baza de date primară a fost distribuită tuturor serviciilor active, permanente ca, după un timp, să se constate că filtrarea n-a fost definitivă, căci alte organizații și-au declinat anumite servicii. Abia după o verificare în teren, „La Strada” a căpătat un tablou real al structurilor funcționale din domeniu. În prezent, în R. Moldova prestează servicii de asistență a victimelor traficului 94 de organizații, multe acordând servicii strict specializate.

Baza de date este structurată în câteva compartimente: informații generale despre organizație, aria de acțiune a organizației respective, categoria de beneficiari, tipurile de servicii pe care le prestează. Pentru a fi cât mai comodă în utilizare, baza de date a fost dotată cu un motor de căutare. CD-ul cu baza de date a fost difuzat tuturor structurilor din domeniul protecției și asistenței victimelor traficului.

„La Strada” activează în domeniul prevenirii și școlarizării publicului larg despre traficul de persoane, în special a grupurile de risc și cele profesionale. De asemenea, centrul oferă asistență socială victimelor traficate, fiind cunoscută și LINIA FIERBINTE care activează 24 din 24 de ore (0-800-777777).

„Ideea de a crea un sistem de comunicare între aceste organizații și de a facilita schimbul de informații este binevenită atât pentru beneficiari, cât și pentru finanțatori. În general, se impune crearea unui mecanism național de referire. Astfel, s-ar evita dublarea serviciilor și datelor. Dacă o structură de stat prestează un serviciu - să zicem că se ocupă de amplasarea în câmpul muncii a victimelor traficului – atunci ar fi bine ca această categorie de servicii să nu fie prestate și de alte organizații. Dacă Ministerul Muncii are o nișă, atunci alte organizații să ocupe nișe suplimentare, care ar sluji spre binele beneficiarilor”, ne spune Daniela Misail-Nichitin.

Activarea tuturor organizațiilor care se ocupă de victimele traficului de persoane într-un sistem, prin intermediul unui centru de contact, ar fi de folos și finanțatorilor care ar vedea clar pentru dezvoltarea căror servicii este nevoie de contribuția lor. Cu toate că pare un număr mare – 94 de organizații în domeniul – aproape că nu există servicii specializate pentru minori, aceștia fiind una din categoriile de beneficiari. Mai sunt și alte lacune: foarte puține structuri acordă servicii juridice, nu există o distribuție teritorială uniformă, etc.

Potrivit vicepreședintei „La Strada”, organizația își propune, conform planului său strategic, să devină un astfel de centru de contact, a cărei activitate va consta în identificarea victimelor, depistarea necesităților lor și readresarea acestora către prestatorii de servicii. O linie fierbinte care să fie deschisă 24 din 24 de ore ar facilita schimbul de informații cu beneficiarii și organizațiile din domeniu. „La Strada” își propune, de asemenea, o schimbare a atitudinii față de persoana traficată a grupurilor profesionale. „Există o atitudine agresivă, violentă față de persoanele traficate a celor care, în activitatea lor, au contacte cu persoanele traficate. Dacă ar da dovadă de o atitudine tolerantă și grănicerii, și vameșii, și polițiștii, și administrația publică locală, și lucrătorii oficiilor forței de muncă, atunci ne-ar fi mai ușor să realizăm integrarea victimelor la locul lor de trai și poate că ar fi evitate cazurile de retrafficare. Nu e secret, acest fenomen există”.

UNUI COPIL NU I SE POATE ATRIBUI CALIFICATIVUL „MIGRANT ILEGAL”

Mariana IANACHEVICI,

directorul executiv al Organizației „Salvați copiii”, Chișinău

Calificat drept cea mai gravă încălcare a drepturilor copilului, cu o cifră anuală de afaceri estimată la 10 mlrd dolari, concurând cu traficul de arme și droguri, implicând 2 mln de copii în industria sexului și mii de minori în conflicte armate, traficul de copii se poziționează în societatea modernă cu caracteristicile „obișnuit” și „tolerat”.

De ce? Să fie doar sărăcia singurul motiv? Este clar că sărăcia a devenit unul dintre cei mai importanți factori care fac posibil traficul de ființe umane, dar nu e singurul. Astăzi, suntem martori ai indiferenței cu care este tratată această problemă, ai degradării sistemului de educație, ai distrugerii valorilor familiei, violenței domestice, ambițiilor adolescente etc.

În scopul protecției eficiente a drepturilor copilului, R. Moldova a ratificat sau a demarat procedura de ratificare a unui șir de instrumente internaționale:

- Convenția ONU cu privire la drepturile copilului;
- Convenția OIM nr. 182 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor;
- Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei;
- Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă;
- Protocolul adițional la Convenția ONU împotriva crimei organizate transfrontaliere, asupra prevenirii, reprimării și pedepsirii traficului de persoane, în special de femei și copii.

De altfel acesta din urmă dă o nouă definiție traficului, făcând **distincție clară între „traficul de ființe” umane și „traficul de migranți”**. Termenul din urmă implică transferul ilegal de persoane peste frontiere, dar fără intenție de exploatare ulterioară. Traficul de copii, însă, este **o acțiune de recrutare, transportare, transferare, găzduire sau primire a copilului în scopul exploatării în țară sau peste hotarele ei**. Iar consimțământul copilului-victimă privind exploatarea intenționată nu este relevant, chiar și în cazurile când nici unul din mijloacele următoare nu au fost folosite – forță, constrângere, răpire, înșelare, abuz de putere sau acțiuni întreprinse în cazul când o persoană se află într-o stare vulnerabilă sau sub controlul altei persoane.

Așadar, unui copil nu i se poate atribui calificativul de „migrant ilegal”, acesta fiind, de fapt, un trafic. De menționat că astăzi literatura de specialitate documentează cel puțin opt forme de exploatare a copiilor-victime ale traficului:

- exploatare comercial-sexuală (prostituție și pornografie);
- căsătorie;
- adopție;
- sclavie sau muncă „cu împrumut”;

- servitute;
- cerșit;
- activități ilicite;
- copii folosiți la jocuri de noroc.

Așadar, indiferent de vîrstă, un copil poate ajunge victimă atîta timp cît nu va fi protejat ca atare.

Pe de altă parte, **anturajul victimei (ceilalți membri ai familiei, comunitatea) este la fel de vulnerabil tentativelor traficantilor, ca și victima însăși**. Potrivit raportului “Traficul de ființe umane în Europa de Sud-Est - 2004”, 70 la sută din victimele traficului de ființe umane au copii, dintre care aproximativ 80 la sută sunt mame singure, iar 20 la sută din femei revin în țară însărcinate.

UNICEF a elaborat un set de instrucțiuni pentru protecția drepturilor copiilor victime ale traficului. Acestea indică tuturor statelor să întreprindă **măsuri pro-active de identificare a copiilor victime**. Odată identificați, fiecărui copil trebuie să i se numească un tutore, care se va îngriji de starea acestuia și îl va reprezenta ori de cîte ori va fi nevoie. Instrucțiunile mai prevăd și indicatori specifici față de chestionarea sau interviuarea copiilor victime, referirea către servicii și coordonarea între agenții, îngrijirea și protecția interimară și reglementarea statutului. Fiecare caz trebuie tratat individual și identificate pentru acesta soluții durabile. Și nu în ultimul rînd, **pentru fiecare copil victimă a traficului de copii trebuie asigurat accesul la justiție și, în paralel, acestuia trebuie să i se asigure securitatea în calitate sa de victimă și martor**.

Indiferent dacă e vorba despre trafic intern sau extern, în ambele cazuri copilul-victimă trebuie să revină acasă, urmînd o cale structurată și un program individual. Aceste programe trebuie să prevadă obligatoriu intrarea într-o structură rezidențială de protecție, tratament medical, reabilitare și reintegrare familială. **Copilul nicidecum nu va fi subiect al deportării, iar revenirea în țara de origine trebuie pregătită de către asistenți sociali**.

Lupta împotriva traficului de copii înseamnă, în primul rînd, cooperare națională și internațională, parteneriate între structuri de stat și ONG-uri, în așa fel încît să fie dezvoltate noi inițiative care să susțină dezvoltarea capitalului uman, reîntoarcerea valorilor și toate acestea avînd un singur beneficiar – copilul.

A FOST ADOPTATĂ O NOUĂ „PÂRGHIE” LEGISLATIVĂ

• Majoritatea traficantilor se aleg doar cu o amendă sau cu o pedeapsă condiționată

În 2001, în cadrul Procuraturii Generale a fost creată o nouă structură - **Secția protecția drepturilor și intereselor constituționale și combaterea traficului de ființe umane**. Deocamdată, această secție se numără printre puținele structuri de stat care se ocupă de combaterea traficului cu ființe umane. Mai multe detalii despre competențele specialiștilor din această secție aflăm de la procurorul Eugen Rusu.

- Dle Eugen Rusu, care sunt direcțiile de activitate a structurii pe care o conduceți?

- Cei șase specialiști care activează în cadrul secției au două compartimente de competențe. Suntem preocupați de organizarea activității procurorilor din teritoriu, specializați în domeniul nostru de activitate, efectuam generalizări asupra modului în care se respectă legislația cu privire la drepturile copilului în plan național, facem propuneri către organele centrale la acest capitol și înaintăm recomandări pentru ameliorarea situației din domeniu. De competența noastră ține și elaborarea unor propuneri privind modificarea legislației. Recent, secția noastră a elaborat în comun cu Curtea Supremă de Justiție un proiect de lege special cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. Proiectul a fost curând adoptat, ceea ce înseamnă că vom dispune de pârghii suplimentare pentru combaterea acestui fenomen antisocial.

În 2004, circa 80 de copii au fost victime în cauze penale, intentate unor traficanți

- Dispuneți de careva date din domeniul dvs. de activitate care să oglindească proporțiile traficului de copii?

- Evaluările efectuate de către structuri oficiale și guvernamentale arată că 7-8 la sută dintre persoanele traficate sunt copiii. În 2004, circa 80 de copii au fost victime în cauze penale, intentate unor traficanți de către organele de urmărire penală. De obicei, între victime prevalează fetele minore, traficate pentru a fi exploatate sexual și prin muncă. Există cazuri când copiii au fost traficați pentru a fi exploatați în industria cerșitului, mai ales în Polonia și Cehia, dar și în regiunea Odesa din Ucraina. Trei cauze penale au fost intentate pe cazuri de exploatare prin muncă forțată la Odesa a unor grupuri mari de copii, racolați în Moldova și

trecuți ilegal frontiera. În final, acești copii plecau singuri de acolo sau erau alungați fără a li se plăti nimic.

Ca și în anii trecuți, intenționăm să efectuăm o analiză amplă pentru a determina care au fost condițiile ce au favorizat traficul de copii. Vom înainta propuneri pentru modificarea legislației și îmbunătățirea cadrului normativ referitor la efectuarea urmăririi penale.

Ar fi eficientă acordarea unor alocații suplimentare pentru familiile cu mulți copii, nevoiașe și celor în care părinții sunt șomeri.

- Care credeți că ar fi măsurile eficiente pentru a stopa traficul de copii?

- Atâta timp cât cetățenii noștri nu vor avea un loc de muncă și un salariu decent aici, în Patria lor, ei vor pleca peste hotare. Copiii rămași fără supravegherea lor nimeresc deseori în capcanele traficantilor. Un copil traficat este un copil vătămat fizic și mintal. Atunci când sunt repatriați de organizațiile neguvernamentale sau internaționale, acești copii sunt disperați de această „atitudine” a adulților față de ei. Ca micii cetățeni ai R. Moldova să nu cadă pradă traficantilor cred că ne trebuie pârghii pentru prevenirea traficului.

În opinia mea, ar fi eficientă acordarea unor alocații suplimentare pentru familiile cu mulți copii, nevoiașe și celor în care părinții sunt șomeri. Se pare că autoritățile locale s-au înlăturat complet de la această problemă, fiind preocupate doar de soluționarea celor de ordin economic. Am propus în repetate rânduri crearea unui organ central de specialitate pe lângă Guvern, care să fie preocupat doar de problemele protecției copilului. Noi nu avem o astfel de structură, deși este extrem de necesară în condițiile în care foarte mulți copii nu frecventează școala, vagabondează, cerșesc, sunt traficați în interiorul republicii și peste hotarele ei.

Majoritatea traficantilor se aleg doar cu o amendă sau cu o pedeapsă condiționată, după care unii își continuă activitatea ilegală.

- Oare nu sunt prea blânde pedepsele pentru traficanții de ființe umane? Se știe, după ce au ispășit pedeapsa penală pentru trafic, unii infractori revin la „activitatea” bănoasă...

- Cunoaștem câteva cazuri când instanța i-a privat de libertate pe traficanți pentru un termen lung, însă majoritatea lor se aleg doar cu o amendă sau cu o pedeapsă condiționată, după care unii își continuă activitatea ilegală. Concluzia? În cazul traficanților, instanța de judecată trebuie să fie mai dură. În orice caz, trebuie să ne asigurăm că persoana condamnată nu va mai continua activitatea criminală.

- Ce impedimente în activitatea organelor de urmărire penală există la capitolul combaterii traficului de oameni?

- Avem multe probleme ce țin de asistență juridică internațională. Ne confruntăm cu lipsa unor acorduri de colaborare în domeniul combaterii traficului de ființe umane. Nu avem ieșire nemijlocită la traficanți și la exploatare, aceștia aflându-se peste hotare. Posibilitățile noastre ne limitează doar la recursorii din R. Moldova, care expediază cetățenii peste hotare pentru a fi exploatați, inclusiv și copii. În țările CSI, traversează hotarele ilegal sau doar cu buletinul de identitate. Cei mai mulți dintre copiii care nimeresc în rețelele vânzătorilor de carne vie nu au documente de identitate sau ajung cu documente false, ale altor copii.

La zi, avem încheiate doar două-trei acorduri în acest domeniu, ceea ce e prea puțin pentru a fi eficienți. De asemenea, a fost ratificat recent de Parlament un document care prevede, între altele, și intensificarea colaborării și cooperării internaționale în domeniul combaterii traficului. E vorba de „Protocolul cu privire la prevenirea și combaterea traficului de persoane, în special a copiilor și femeilor și traficului ilegal de emigranți”.

- Care sunt prevederile de bază ale proiectului de lege privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, pe care l-ați elaborat împreună cu Curtea Supremă de Justiție?

- Copiii, victime ale traficului, care au nimerit în vizorul organelor de resort, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, trebuie să fie repatriați, după posibilitate, în țara de origine. Aici trebuie să li se acorde asistența juridică, psihologică și medicală de care au nevoie. În cazul în care acești copii sunt orfani sau sunt lipsiți de mediul familial, va fi numit un tutore provizoriu care să-i ajute în soluționarea tuturor problemelor. Proiectul prevede și alte măsuri de ordin social, economic pentru acești copii, inclusiv acordarea unui loc de trai și reintegrarea în viața socială. Cei care nu au absolvit studiile, trebuie să aibă această posibilitate. Până acum, însă, funcțiile de reintegrare socială a copiilor-victime ale traficului de ființe umane erau puse pe seama ONG-urilor. În mare măsură, doar structurile nonguvernamentale sunt preocupate de aceste probleme. La nivel de stat, acestea nu sunt soluționate.

Natalia PORUBIN

COPIII DIN INTERNATE ACUMULEAZĂ DEPRINDERI DE VIAȚĂ

În 11 gimnazii de tip internat din R. Moldova a fost introdusă o nouă disciplină - „Deprinderi de viață”.

Copiii din internate au un pronostic social destul de sumbru. Părăsiți de părinți, cei mai mulți dintre ei sunt, până la vârsta de 18 ani, instituționalizați. După aceea, în viața lor se produce un al doilea abandon, ei fiind de această dată abandonați de către stat.

Unii absolvenți ai internatelor reușesc să obțină o profesie care să-i ajute să găsească un loc de muncă. Cei mai mulți, însă, nu-și pot câștiga existența. Statisticile arată că absolvenții internatelor completează rândurile șomerilor, a persoanelor aflate în conflict cu legea și a celor care fac abuz de droguri și alcool. Pentru că nu au avut de la cine învăța viața și nu știu cum să se integreze în societate, absolvenții internatelor devin pradă ușoară pentru traficanți.

Pentru a schimba această situație, în 11 gimnazii de tip internat din R. Moldova a fost introdusă o nouă disciplină, cu o denumire mai puțin obișnuită pentru sistemul nostru de învățământ - „Deprinderi de viață”. Proiectul este implementat de Centrul de informare și documentare privind drepturile copilului (CIDDC), în colaborare cu Ministerul Educației, Tineretului și Sportului.

Aliona Stepan, coordonator de proiect la CIDDC, susține că scopul acestui proiect constă în facilitarea integrării psihosociale a elevilor din instituțiile rezidențiale. Noua disciplină îi ajută pe copii să-și dezvolte deprinderi de viață care să diminueze riscul de a ajunge șomer sau victimă a traficanților de oameni. În cadrul programului, elevii își dezvoltă deprinderile legate de căutarea unui loc de muncă. Beneficiarii principali ai proiectului sunt elevii claselor a VIII-a și a IX-ea, precum și manageri de instituții, educatori și profesori.

Cea mai credibilă sursă de informare pentru copii sunt semenii lor. De aceea, în cadrul proiectului au fost pregătiți circa 260 de animatori care să transmită informații de la egal la egal. Animatorii au participat la diferite stagii de formare și au învățat să comunice eficient cu ceilalți copii din internate, să-i ajute să-și soluționeze problemele, să se preocupe de interesele și necesitățile acestora.

„O mare parte dintre copiii din internate preferă să discute cu animatorii de la egal la egal subiecte sensibile, cum sunt relațiile dintre genuri și sexualitatea”, susține Aliona Stepan. În cadrul proiectului au fost organizate mai multe ore educative și de dirigenție, mese rotunde, concursuri, expoziții, festivaluri și seminare, la nivel local și republican.

Copiii care au fost instruiți în cadrul disciplinei „Deprinderi de viață” spun că acum știu mai multe despre drepturile și responsabilitățile pe care le au, despre beneficiile unui mod de viață sănătos, despre sexualitate, prevenirea HIV/ SIDA și a altor infecții cu transmitiune sexuală, dar și despre traficul de ființe umane. Copiii au învățat să soluționeze conflictele, stabilesc mai ușor relații de prietenie și comunică mai lejer cu semenii lor. Tinerii din internate au învățat în practică cum să-și caute un loc de muncă, să elaboreze un curriculum vitae și să scrie o scrisoare de motivație - lucruri extrem de necesare pentru cei care vor să se angajeze. Proiectul a prevăzut, de asemenea, orientarea profesională a tinerilor, astfel încât absolvenții să știe cum să-și aleagă profesia care să le asigure un loc de muncă. Pentru a-i ajuta să se decidă ce facultate să urmeze, în cadrul proiectului a fost publicat „Ghidul absolventului”, acesta fiind distribuit pe gratis elevilor din clasele a IX-a.

De remarcat e faptul că proiectul a fost adaptat și pentru școlile-internat de tip auxiliar pentru copiii cu dizabilități mintale. În proiect au fost incluse cinci instituții de acest fel.

O PERSOANĂ INFORMATĂ NU POATE FI TRAFICATĂ

Iulia CHIRILOV, *secretarul Comisiei raionale privind combaterea traficului de ființe umane Ungheni*

Comisia raională de combatere a traficului de ființe umane activează din iunie 2002 a fost instituită în baza dispoziției președintelui raionului Ungheni. Această structură se ocupă de monitorizarea permanentă a activitatea administrației publice locale de nivelul I (primării), organelor de drept (poliție, procuratură) și ONG-urilor în scopul prevenirii traficului de ființe umane.

La Ungheni, comisia a organizat vizionarea colectivă a filmului „Lilia 4-ever”, derulat, timp de o săptămână, în cinematograful „Patria” din localitate. Beneficiarii acțiunii au fost toți primarii satelor din raion, 33 la număr, directorii de școli (70 la număr), directorii adjuncți pentru educație din școlile raionului și orașului Ungheni.

După vizionarea filmului au fost organizate trei ateliere de lucru, unde s-a pus în discuție filmul și s-au stabilit direcțiile prioritare în combaterea și prevenirea traficului de ființe umane. În calitate de experți au participat trei grupuri de specialiști - reprezentanți ai Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Centrului de prevenire a traficului de femei.

Procuratura raională, Comisariatul de poliție, Centrul pentru Prevenirea Traficului de femei conlucrează eficient în scopul prevenirii traficului de ființe umane. La ședințele comisiei raionale se pun în discuție acțiunile întreprinse în acest scop.

Un șir de activități utile a organizat și Direcția raională Învățământ, Tineret și Sport: seminare, „mese rotunde”, dispute, concursuri, acțiuni teatralizate sub genericul „O persoană informată nu poate fi traficată”.

Printre cauzele din care copiii ajung în mrejele traficantilor se numără conflictele în familie, dorința de a avea un câștig propriu, speranța într-un viitor mai bun, condiții mizere de trai, lipsa banilor, dorința de a deveni liberi și independenți.

În majoritatea cazurilor, părinții copiilor-victime ale traficului sunt șomeri. Situația economică precară a unora dintre aceste familii are la rădăcină abuzul de alcool al unui sau a ambilor părinți. Uneori acești părinți, amețiți de băutură, își maltratează copiii, considerându-i o povară sau chiar cauza nereușitei lor în viață. În unele cazuri, copiii sunt alungați de acasă sau pleacă ei înșiși în lumea mare. În asemenea situații, copiii sunt nevoiți să renunțe la școală și să-și găsească o sursă de existență (munci agricole, prostituție, cerșit etc). Unii părinți nu reacționează în nici un fel la vestea că odraslele lor au fost traficate, fiind obligate să se prostitueze sau să cerșească. Ei nu doresc să depună cereri sau să conlucreze cu organele de drept pentru a-și ajuta copiii. Singurul lucru care-i interesează este dacă au câștigat ceva bani.

Dorință

LEGISLAȚIE

AMENDAMENTE CU EFECT ANTI-TRAFIC

În 2004 au fost făcute amendamente la trei legi, care se înscriu în acțiunile de combatere a traficului de copii.

Astfel, la 1 septembrie 2004 a intrat în vigoare amendamentele la **Legea cu privire la intrarea și ieșirea din R. Moldova, Legea cu privire la buletinele de identitate și Legea notariatului.** Aceste amendamente sunt strâns legate între ele.

Până atunci, era posibil ca un copil să părăsească hotarele R. Moldova fiind însoțit de un adult și prezentând doar certificatul de naștere, un document fără fotografie. Conform Codului muncii din R. Moldova, copilul poate fi angajat în câmpul muncii de la vârsta de 15 ani. Având de la notar o procură semnată de părinte sau de organul tutelar, un copil mai mic putea fi scos din țară fiind folosit un certificat a unui copil de 15 ani.

Prin modificarea **Legii cu privire la buletinul de identitate**, a fost introdusă emiterea buletinelor de identitate din momentul nașterii, dar nu de la 16 ani, document care va fi prezentat la hotar. Și ceea ce este important e că acest lucru se face gratis. Se știe că sunt vulnerabili la trafic în special copiii din familii nevoiașe. Dacă statul asigură emiterea acestor buletine, părinții nu vor mai invoca lipsa de bani pentru a achita costul acestuia. Este o inițiativă care merită să fie salutăată.

Legea privind intrarea și ieșirea din R. Moldova prevede, la scoaterea copilului din țară, necesitatea acordului ambilor părinți sau a organului tutelar. Dacă e vorba de schimbarea locului de trai, de o ședere permanentă în altă țară, în cazul în care copilul are vârsta de 10-18 ani, este nevoie și de consemțământul acestuia.

Modificările făcute în **Legea privind funcționarea notariatelor** prevăd eliberarea copiilor cu vârsta de până la 16 ani de plata taxelor pentru eliberarea primului pașaport.

CUM SĂ-ȚI DAI SEAMA CĂ EȘTI ÎN PERICOL DE A FI TRAFICAT(Ă)?

- Dacă ți se propune să perfectezi documentele și să-ți plătească drumul în credit sau cu împrumut;
- Dacă ți se propune să treci hotarele cu acte false;
- Dacă ți se propune să pleci la lucru peste hotare cu viza turistică;
- Dacă ți se perfectează documentele fără participarea ta și în timp foarte scurt;
- Dacă lucrul pe care ți se oferă nu necesită nici studii, nici experiență și nici cunoașterea limbii;
- Dacă ți se propune cazare într-un apartament până la formarea grupului sau până la plecare;
- Dacă la locul de plecare s-au adunat doar fete;
- Dacă ești (sau simți că poți fi) deposedată de pașaport;
- Dacă ți se interzice să ieși din mașină în locuri publice;
- Dacă ți se sugerează să ții în secret plecarea ta;
- Dacă ți se sugerează să nu spui adevărul despre scopul plecării la trecerea frontierei.

**PENTRU A EVITA PERICOLUL, SUNĂ LA LINIA FIERBINTE
080077777 SAU (373 22) 23.33.09**